

Innspill til stillingsplan:

Fra Knut Kjeldstadli, 4.11.2009:

Hei, ad forslaget til stillingsplan som skal opp i instituttstyret:

Jeg vil foreslå at stillingen i moderne verdenshistorie/globalhistorie flyttes til 2011, mens en stilling i vestlig samtidshistorie flyttes til 2013.

Begrunnelse:

- 1) Feltet har undervisningsmessig hatt vansker i flere år, ved at forelesninger gis av ulike lærere, uten noen samlet plan og sammenbinding av temaene.
- 2) Feltet har før hatt en tendens til å bli skjøvet nedover på prioriteringslistene; det bør ikke skje en gang til.
- 3) Med en tilsetning så langt fram som 2013, kan nye omstendigheter kullkaste lagte planer. Det er jo også denne nye planen et eksempel på.
- 4) De samfunnsmessige grunnene til å opprettholde stillingen, en mer sammensatt befolkning og en globalisert verden, er presserende nå, ikke bare om fire år.
- 5) Feltet "vestlig samtidshistorie etter 1918" (hvori opptatt norsk historie) er rimelig godt dekket i staben fortsatt i 2011.

Med vennlig hilsen
Knut Kjeldstadli

Fra Jorunn Bjørgum, 4.11.2009:

Innspill til stillingsplanen

Jeg har merket meg at det foreslås en ny II-stilling i arkeologi og en ny 20% teknikerstilling i konservering. Jeg kan imidlertid ikke se at det er redegjort for hvordan disse nye stillingene skal finansieres. Jeg vil mene det ikke er forsvarlig å utvide stillingsporteføljen på denne måten, ut fra instituttets økonomiske situasjon.

Jorunn Bjørgum

Fra Einhart Lorenz, 5.11.2009:

Vedr. Forslag til faglige prioriteringer og stillingsplan

Jeg ber om en rettelse på s.6, hvor dert nevnes "min" stilling: Etter 1800 (Europa). Den var i sin tid utlyst for vesteuropeisk historie, men jeg har undervist på alle nivåer i europeisk historie fra opplysningstiden til vårt århundre (og slik skal det jo heldigvis fortsette (jfr. s.8 i stillingsplanen).

Med vennlig hilsen
Einhart Lorenz
Professor

Fra Knut Ødegård, 6.11.2009:

Kommentar til utkast til faglige prioriteringer og stillingsplan 2009-2013

Midt på s. 9 står omtalen av neddimensjoneringen av antikkens historie ved IAKH.

Til dette er det å kommentere at tidligere stillingsplaner bestandig har forutsatt at både undervisning og forskning innenfor antikken er viktig for historiefaget. Ledelsen legger nå kun vekt på at det ikke

skal være dokumentert undervisningsbehov. Dette er for det første feil og dette er påpekt overfor ledelsen en rekke ganger, uten at den tilsynelatende tar poengene: Ledelsen tar utgangspunkt i den perioden undertegnede var i permisjon som leder ved Det norske institutt i Athen (1.1. 2003-1.8.07 og med forskningsfri nesten umiddelbart etterpå, i 2008) og som følgelig var en periode med en helt spesiell situasjon. Dagens situasjon, som ledelsen mener er lik behovet, er en minimumsløsning; det har i løpet av de siste 20 år aldri vært gitt mindre undervisning i antikkens historie ved UiO. Emnene på 2000-nivå i antikkens historie er fulltegnet og det er all grunn til å tro at en utvidelse av studietilbudet vil møte interesse. Med dagens bemanning er en slik utvidelse ikke mulig og når derfor notatet nevner større studenttilstrømming og veiledningsbehov som en forutsetning for en fremtidig satsning på antikken opererer man med både ulogiske og umulige forutsetninger. At det er et behov for et forskningsmiljø innen antikkens historie nevnes ikke, selv om dette har vært en forutsetning for alle de tidligere stillingsplaner som nevnes i starten av notatet. Når det gjelder middelaldermiljøet nevnes på s. 9:

"Det er økonomisk forsvarlig at satse på 3 stillinger i middelalder, iom at historie har institutfællesskab med arkeologi (hvor studenttilstrømmingen til vikingetid og middelalder er høy) og synergien derfor er åbenbar. Et tværfagligt middelaldermiljø ved IAKH vil styrke forskningsmiljøet og mulighederne for eksternt finansierede projekter, og det vil styrke undervisningsmiljøet."

Forskningsmiljø, synergi med arkeologi og eksternt finansierede prosjekter er altså mulig innenfor middelalder, men ikke innenfor antikken. Når det til og med åpnes for en alternativ utlysning av den ene stillingen som finnes innenfor Middelhavsarkeologi (s. 4 i notatet) forstår man at ledelsen ved IAKH kun opprettholder en stilling i antikkens historie for å ha et absolutt minimum av undervisningsdekning i historie, slik at man for eksempel i omtalen av det nye årsenheten i historie retorisk kan spørre "hvordan levde de, menneskene i Roma for 2000 år siden?" Som all annen kunnskap vi formidler til våre studenter må også kunnskap om antikkens historie være forskningsbasert og det blir den ikke uten et forskningsmiljø.

Dette er i praksis en styrt avvikling av antikken som forskningsfelt ved IAKH og det er dette spørsmålet styret må ta stilling til. Å henvise til en eventuell nasjonal satsning på antikkens kulturhistorie, slik notatet nevner på s. 9, er en ren ansvarsfraskrivelse og håndvasking som går Pontius Pilatus en høy gang. Det notatet faktisk foreslår er å nedlegge antikken som forskningsmiljø innen arkeologi og historie i Oslo.

Knut Ødegård

Fra Rasmus Brandt, 9.11.2009:

KOMMENTAR TIL STILLINGSPRIORITERINGSPLAN 2010-20**

Jeg tillater meg å komme med følgende kommentarer ad stillingen i klassisk arkeologi.

I stillingsplanen forstås det å utlyse stillingen "med en bredere fagportefølje innenfor Middelhavsarkeologi under forutsetning at denne kompetanse skal opprettholdes ved UiO"

Alternativt utlyses denne stillingen "innenfor HF's faglige prioriteringsområde (jfr. 3.2.2.: Historisk perspektivering av det nåtidige) og 4.3.2.: Studietilbud med tydeligere arbeidslivsrelevans: Kulturforvaltning, kulturformidling, rettet mot kulturarv og IKOS."

PREMISS

Klassisk arkeologi er en fagdisiplin som tidsmessig dekker perioden 1000 f.Kr. – 500 e.Kr., strekker seg geografisk fra Midtøsten og Nord-Afrika til sentral/nordvest-Europa, har et enormt gjenstandsmateriale både i kvalitet og kvantitet (mer enn knapt noen annen arkeologisk fagdisiplin), har en forskningshistorie som kan følges fra antikken til dagen i dag, der utøvere av disiplinen også bør ha kunnskaper om de store bronsealderkulturene i Midtøsten/Egypt og Hellas, er viktig for forståelse av antikk resepsjon i etterantikke perioder frem til i dag, samt bør ha kunnskaper i gresk og latin.

I dag er klassisk arkeologi et enmanns fag ved UiO. Ved andre universiteter det vil være naturlig å sammenligne oss med utenfor Norge er det minst to fagansatte i disiplinen – en med kunnskaper i gresk arkeologi, en annen med kunnskaper i romersk arkeologi, begge sett i videste forstand.

Kunnskaper om andre kulturer i Middelhavsområdet (hvori inkludert Midtøsten) dekkes i tilfelle av andre fagspesialister.

VURDERING

Det var premissene. Så til en vurdering av fire punkter – to som ligger fremme som sterkt førende for planen, det tredje, som burde ha vært trukket frem sterkere som et viktig argument – og et fjerde, som ikke er tatt med i vurderingene i det hele tatt.

1. UiOs fagprioritering ble med hensyn til forskning og undervisning foretatt med datagrunnlag fra perioden 2003-2005. Det er derfor betenkelig om det skal legges for meget vekt på den. Revidert undersøkelse er tillyst av HF i 2011 (om jeg husker rett). Logikken sier at vår stillingsprioriteringsplan må etter den tas opp til ny vurdering. Dette er en uheldig utvikling. Et institutt må legge planer for 10-20 år gjennom sine stillingsansettelser. Det bør derfor ikke skjeles blindt til fagprioriteringene.

2. Det legges stor vekt på instituttets økonomi i planen, der studentproduksjonen gjennom tre år blir lagt som grunnlag for tildelinger (i følge siste HF-nytt). Klassisk arkeologi som egen fagdisiplin innen arkeologi har hvert år gjennom forskning utløst forskningspenger til IAKHs drift. Det uteksamineres 2-5 MA-studenter hvert år (et høyt tall sett i relasjon til den årlige opptaksrammen på 22 og i konkurranse med studenter som vil utdanne seg i norsk arkeologi, særlig middelalderarkeologi). Studentene som uteksamineres får gjennomgående A og B på sine avhandlinger. Faget har to doktorander (noe som ikke ble nevnt i ledelsens tidligere utsendte betraktninger), en i ferd med å levere sin avhandling, en annen (med A på sin MA-avhandling) på egen finansiering. En tredje MA student uteksaminert fra oss har fått et doktorstipend på et forskningsprosjekt basert ved Gøteborg universitet. En del av MA-studentene søker doktorstipendier, noen av dem, ifølge de siste to års PhD-ledere (Hedeager, Prescott), med meget gode søknader, selv om ingen ennå har nådd opp.

3. Innenfor en stillingsprioriteringsplan har IAKH også mulighet til å blinke ut satsningsområder utover det som fagprioritering (som er til dels foreldet) og økonomi (som alltid vil svinge i forhold til studentinteresser) tilsier. Satsning skaper interesse og miljø, tilsidesetting, neglisjering og nedvurdering dreper det.

4. IAKH har for tiden to utgravningsprosjekter på gang i hhv. Hellas (Tegea: Ødegård) og Tyrkia (Hierapolis: Brandt) med deltagelse av studenter og eks-studenter fra IAKH. Begge prosjekter vil generere forskning og forskningsresultater, i beste fall prosjektpenger fra NFR (en søknad ligger inne allerede). Begge prosjektene finansieres av noe småforskmidler, men mest andre eksterne midler, for Hierapolis' vedkommende i form av bevilgninger fra den norske forretningsverden og fra stiftelser. Hierapolisprosjektet har samarbeid med Det norske institutt i Roma, som stiller forskningsplass til rådighet for prosjektets deltagere. I januar 2010 vil 4 deltagere fra prosjektet jobbe sammen i Roma. – Kontakten med den norske forretningsverden (spesielt Statkraft) kan åpne for arkeologiske oppdrag utenfor Norge, for tiden er Tyrkia mest i søkelyset. Det er derfor viktig å opprettholde undervisning og styrke den faglig kompetanse på Middelhavskulturene, der klassisk arkeologi vil være grunnstenen.

ANALYSE

Premissene og vurderingen over gir grunnlag for følgende analyse av klassisk arkeologi som fagdisiplin

1. Klassisk arkeologi er en vital disiplin ved IAKH med gode uttelling på forskning, uteksaminerte MA-studenter, doktorander (og kvalifiserte doktorand-aspiranter) og forskningsprosjekt.

2. Klassisk arkeologi og antikk historie startet vårsemesteret med diskusjoner om undervisningssamarbeid, noe som nå i første hånd fører til et samarbeid på MA-nivå.

3. Klassisk arkeologi (og antikkens historie) er viktige for opprettholdelse av gresk og latin ved UiO, ettersom flere studenter kommer fra IAKH.

4. Klassisk arkeologi (og antikkens historie) bidrar med det største kontingent studenter ved BA-ernene som undervises ved hhv Det norske institutt i Athen og i Roma. Uten studenter fra våre fag vil emnene neppe bære seg økonomisk, dessuten vil det undergrave rekrutteringen til stillinger ved begge de nevnte institutter.

5. Klassiske arkeologer arbeider i et stort internasjonalt miljø og publiserer sin forskning nesten utelukkende på et internasjonalt språk (i en undersøkelse foretatt i Danmark for 10 år siden publiserer klassiske arkeologer rundt 75% på internasjonale språk, nordiske arkeologer rundt 25%).

KONKLUSJON

Instituttledelsen har forsikret at antikkfagene skal opprettholdes ved instituttet. Behandlingen av stillingen i antikkens historie og den nærværende stillingsplan viser at instituttledelsen, til tross for forsikringer om det motsatte, snarere gir signaler som tyder på at antikken som et viktig kunnskapsområde risikerer å avvikles ved IAKH.

Ved å pakke inn en formulering om "med en bredere fagportefølje innenfor Middelhavsarkeologi", i et fagområde som allerede er så vidt som det er, åpens muligheten for å ansette en i Midtøsten arkeologi eller sentraleuropeisk romersk arkeologi. Hvis det er ønskelig med disse eller andre slike "klassiske" kompetanser på IAKH, bør det heller gjøres ved å opprette nye stillinger, ikke undergrave kjernestillingen i disiplinen. Formuleringen bør derfor strykes.

Ledelsens alternative forslag til utlysning inneholder for mange uklarheter til at det kan tas en seriøs stilling til det. Styret bør ikke binde seg til en mulighet, som kan risikere at det blir HF som dikterer i hvilken fagdisiplin stillingen skal besettes og ikke IAKH selv. Hvis det er slik at arkeologis allerede underbemannede og overarbeidete mannskap skal avgi stilling til et helt annet fagområde vil det skape problemer for resten av arkeologisk avdeling og kan bli begynnelsen på nedbygging av arkeologi også. Alternativet bør strykes (se også under).

Jeg vil derfor be styret støtte en prioritert stilling i Klassisk arkeologi (uten tilleggs kommentarer) og stryke Alternativet. Det siste er et dårlig signal til IAKHs ansatte, et signal, som ledelsen må forklare nærmere: Er dette resultat av et påtrykk fra HF sentralt, der en stilling i klassisk arkeologi ved IAKH skal ofres for en stilling i klassisk kunsthistorie ved IFIKK – og der HF ser en mulighet til å "kapre" en frigjort stilling til et av sine fagprioriteringsprosjekter? Er IAKH i tilfelle tjent med en slik utvikling/avvikling av sine fagporteføljer? Hvilke konsekvenser vil en eliminering av klassisk arkeologi ved IAKH få for faget arkeologi generelt og for antikkhistorie spesielt – og for antikkstudier i det hele tatt ved HF? Dette er spørsmål som bør diskuteres i en mye videre sammenheng enn det IAKHs stillingsplan forutsetter.

Styret må pålegges å behandle den fremlagte prioriteringsplan meget nøye og ikke ta noen forhastede beslutninger uten at alle kort ligger på bordet (hva jeg ikke kan se de gjør i det gjeldende tilfellet). Hvis styret støtter ledelsens forslag (særlig med hensyn til den Alternative løsning) bør dette gjøres kjent gjennom en dokumentert og saklig begrunnelse inklusive en vurdering av hva den eventuelle stillingen bør fylle innenfor rammen av HF's fagprioriteringsprosjekter – ikke, som her, legges ut som fritt åte for HF.

Rasmus Brandt
(sign)

Oslo, 09.11.09